

Universitätsbibliothek Paderborn

**Saxonia || Et || Metropolis || Alberti Crantzii || Historici
Doctiss. Sacrae || Theologiae & Iuris Canonici Doctoris ||
celeberrimi, ac Ecclesiæ Ham-||burgensis quondam
Decani**

Krantz, Albert

Coloniae, 1574

Capvt Primvm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11453

est. Otto verd Saxonie dux iam senio fractus, ad capum perueniens, in pace quieuit, Henricum relinquens successorem filium.

SAXONIAE
LIBER TERTIUS.
CAPUT PRIMUM.

HENRICVS Ottonis Saxonie ducis filius, Arnulphi Imperatoris ex filia nepo, qui regiam dignitatem primus inuexit in domum Saxonie, in qua diu permanerit nobis initium tribu noui orsus. Erat enim inter omnes regni principes præpotens, ac viribus formidabat: qui primus libera potestate principatum Saxonie administrabat: nam Maiores eius sub regibus delituerunt. Henricum autem ducem sibi semper aduersaturum Conradus rex suspexit: mouissetque in eum, si non omnium se principum motum formidasset: Nam quos diximus principes, non unum de Conrado sentiebant. Hoc ventus rex, aperta vi congregati Henrico non præsumpsit: terum consilium fertur habuisse cum Hattone Moguntino præfule, qui Albertum Henrici ex sorore nepotem perdidera, ut Henricum quoquè subuerteret. Auctor quicunque fertur procurasse fieri pontifex, quem daret Henrico, ut perinde nactus fidem apud illum, pro arbitrio proderet. Considerandi operis gratia ponitur diuertit ex itinere ad aurificem: visoque torque, ferrum ingemisse. Tum familiaritate fretum opificem, rogari:

se, quid sibi vellent ex alto ducta suspiria: Aliquando,
ait, torques ille crux fortissimi viri madidabitur. Iam
anteā intellexerat opifex aurum Henrico duci destina-
ri: Et ille quām poruit secretius curauit rem Henrico,
quam audiuit, notam fieri. Ille tacitus obseruat omnia.
Mittitur magno munere torques ab archiepiscopo duci:
in uitaturque ad conuiuum. Henricus autem conuersus
in nuncium, Dic, inquit, Hattoni, non esse Henrico cer-
vicem qualem habuit Albertus: donum suum illi sit: me-
lius est, Henricum domi sedentem de Hattonis seruitu-
te cogitare, quām domum eius comitatu magno graua-
re. Itā dolus non processit. Rex autem Conradus misit
fratrem suum ad vastandam Saxoniam: qui appropri-
ans vrbi Eresburg, superbè, vt inquiunt, loquutus est:
quod nulla maior sibi cura esset, quām quod Saxones
se pro muris ostendere Francis non auderent, hoc se for-
midare primum, nē vllum haberent hostem in prospe-
ctu. Adhuc sermo erat in ore eius: & eccè Saxones oc-
currunt mille passibus ab vrbe: initoque certamine, tan-
ta cede strati sunt Franci, vt à minis declamaretur, vbè
tantus ille infernus, qui eam capere posset descendenti-
um multitudinem? Itā à timore suo Francis liberatus
est, quod formidaret Saxones se non visurum: nam ab
ipsis turpiter fugatus discessit. Audiens autem rex male
pugnatum à fratre, congregata omni Francorum vir-
tute, perrexit ad requirendum Henricum: Superuenit
autē Henrico imparato in vrbe Gruona, quam obsidione
cingere parauit: Præmissis tamen oratoribus obtulit
Henrico, amicum illi venturum, si ad dedendam arcem
descendat. Interuenit autem huic legationi Diethma-
rus vir callidus ex orientalibus Saxonibus, militaris
rei scientissimus: qui vbè vidit adesse regis nuncios,

K 2 clara

clara voce ducem sciscitatur, quanam partē velit caſi
figi legionibus quas adduxiſſet? nullas autem adduxiſſet
ſed eam ſpeciem prætenderat ob præſentes. Dux calli
consiliū ſatīs gnarus, rogaſt quot adduxerit legio[n]a
Triginta, inquit, millia in armis habeo, loco deſignati
Nuncios ſine fructu dimiſiſt. Illi regem de adductis legi
onibus terruerunt: itaque dimiſiſis copijs, rex fruſtrā
in Frāciam ſuam redit. Nulla te lector perturbet eq[ue]uo
cacio, Franciam dico Teutoniae, non Gallia: illa
enim, vbi opus fuerit, ad ſpeciem dicam. Septimo
tem anno regni ſui rex Conrādus cœpit agrotare: ſu
tiensq[ue] fati horam propinquare, principes regni præ
Henricum euocauit, & eos ita conuenit: Vocatio
mea, inquit, tempus agnosco: &, vt cernitis, praſtō
proindē pacem atque concordiam ſectari etiam aq[ue]
etiam vos oro: nulla vos regnandi comprehendat
bitio: Henricum Saxorum Turingorumq[ue] ducem pri
dentiſſimum, regem vobis eligite, dominum conſtitu
is est enim sapientia pollens, & iustaſſeueritatis cen
ſubnixus. Quibus non recuſantibus, ſeuocat germano
ſuum Euerhardum: Vides, inquit, frater, quia ad
tum peruenio: tu tibi poſthac consulito: ſunt copia ſu
arma, ſunt exercitus, ſunt vrbes & mœnia: ſatis
principes quoquaque loco fulges: vni te cedere non
ſimules, Henrico duci Saxoniae propinquo noſtro:
apud illum & virtus & consilium, fortuna ſe ſociali
iungit: Si me audis, accipe regni inſignia, & ad illu
perferto: teq[ue] illi, quantum potes, facito commenda
tum: nam rei noſtri publica gloria ad Saxones con
grauit: tu te illi, ſi ſapis, contempera. Ceciderunt ſu
lachryma: & ille obdormiuit. Accepta autem regni
gnia Euerhardus, de his fratris mandata peregit: Ho

rico se suaq̄ omnia, & regni iura commendans. Convocata autem omni Francorum atque Saxonum nobilitate in Frisia, vnanimi consensu Henricum Saxonie ducem regno præficiunt, Anno Christianæ salutis DCCC CX. necdū enim erat legitima electorum principum constitutio: nec summus tum Pontifex consulebatur: quanvis magna se instantia immiscuerint Romani Pontifices ad dandum Imperium, ut suam perinde amplificarent potestatem.

CAPVT II.

Henricus ergo dux Saxonie, primus ex ea familia ad Romani regni culmen ascendit, quod ea dominus per aliquot continuata secula perseveranter seruauit, vt in contextu docebimus. Cui, si in Italiam prædecessorum more venire dignaretur, diadema cum consecratione ad Imperatoriam dignitatem, Iohannes eius nominis X. summus Pontifex repromisit. Henricus autem satis sibi videri respondet, quod primus ad regni culmen immeritus peruenisset: diadema Imperij maioribus debitum: se nihil ambire supra id quod accepisset, etiam sic maiora, quam obire posset, sustollentem onera. Leuauere in celum manus viri sensati, quod ea modestia principem haberent. Prima illi militaris expeditio, in Burchardum Sueviae ducem contumacem fuit. Intumuit autem, quod filiam eius vxorem haberet Rodulphus Burgundiæ dux: quem, caso Rodulpho patre ducis Hugonis, fratre autem regis Vtonis, inimici Karoli regis in Francia regnum eleuauerunt. Sed nihil profuit Burchardo magni generi regia fortuna: nam impar viribus Henrici Romanorum regis, ad obedientiam rediit, se suaque omnia permittens regi Romanorum. Arnoldus quoquè Bauarorum dux, qui à facie Conradi conce-

K 3 sit